

Michaela Ella Hajduková

KOUZLO BOHÉMY

MOTYL

KOUZLO BOHÉMY

Michaela Ella Hajduková

KOUZLO BOHÉMY

VYDAVATELSTVO MOTÝL

KOUZLO BOHÉMY

Copyright © 2025 Michaela Ella Hajduková

Ilustrace obálky: Hana Hnízdová

Překlad: Markéta Musilová

Odpovědná jazyková redaktorka: Alena Mikulíková

Grafická úprava: Zuzana Ondrovičová

Vydalo: Vydavatelství Motýl, s. r. o.

www.vydavatelstvomotyl.sk

Vydání první. Rok vydání 2026

Tisk: TBB, a. s., Banská Bystrica, Slovensko

Vydavatelstvo Motýl, s. r. o.

Dunajská 48, 811 08 Bratislava, Slovensko

Telefón: 02/381 045 81

e-mail: info@vydavatelstvomotyl.sk

Všetchna práva vyhrazena. Žádná část této knihy se nesmí reprodukovat ani šířit jakýmkoli způsobem včetně elektronického, mechanického, fotografického či jiného záznamu bez předchozího písemného souhlasu vydavatele. Žádná část této knihy nemá sloužit k účelům trénování systémů umělé inteligence. Děkujeme, že jste si koupili legální vydání této knihy a respektujete autorská práva.

ISBN: 978-80-8164-464-1

PROLOG

SALZBURG, LEDEN 1991

Ulice Haunspergstrasse nebyla v pátek dopoledne tak rušná, jak si mladá žena představovala. Alej stromů, kterou míjela, ležela totiž jen kousek od centra a rodného domu Wolfganga Amadea Mozarta. Napadlo ji, že možná jen měla štěstí na klidnější den. A dost možná za to mohla také zima. Ostré slunce se odráželo od sněhu a oslepovalo chodce. Vzduch byl mrazivý.

Vysoký dům s věžičkou poznala dřív, než si ověřila číslo na něm. Zuza jí dala přesné instrukce. Těžký nákup si přehodila do druhé ruky a z kapsy vytáhla klíče od vchodu. Přemýšlela, co řekne, když potká nějaké sousedy. Zuza ji varovala, že stará paní má podobně staré sousedy, kteří si cizí lidi rádně prohlédnou a vyptávají se jich, kdo jsou, co jsou a co tu chtějí.

Vyšla do patra a pokoušela se nedělat moc hluk, což bylo těžké, protože igelitka s každým jejím krokem šustila. Nakonec zastavila před bílými dveřmi a odhodlaně zaklepala. Chtěla to mít co nejdřív za sebou a věnovat se pátečním plánům. Když zaklepala podruhé, podle Zuziných instrukcí chvíli počkala. Nakonec se za dveřmi ozvaly kroky. Myšlenkami už ale byla někde jinde. Jen co její sestřenice vyřeší povinnosti ve škole, na které zapomněla a kvůli nimž ji Pavlína musela dnes zastoupit, vezme ji konečně na prohlídku města a večer na diskotéku. Zuza dobrovolničila

v centru pro seniory. Pomáhala s různými věcmi a jednou z nich byly i nákupy. Pavlína přijela na pár dní k sestřenici na návštěvu, ale nepočítala s tím, že ji bude muset zastupovat. Zuza studovala v prvním ročníku na vysoké škole a pátky mívala v rozvrhu volnější, proto si mohla dovolit pomáhat. Navíc studovala sociální práci, takže to byly zároveň plusové body ke studiu.

Podle seznamu vždycky nakoupila a nákup odnesla na udanou adresu. Staří lidé byli družní, většinou osamělí, a tak se ji pokoušeli na chvíli pozdržet ve svých životech. Jenže tahle... varovala ji Zuza... tahle je naprosto jiná.

„Konečně jste tady,“ bylo první, čím ji stará paní, která otevřela dveře, počastovala.

„Guten... Tag...“ hlesla, jenže druhé slovo už mířilo do prázdných dveří. Frau Lundwallová byla velmi zvláštní stará dáma. Pavlína si vzpomněla, co o ní její sestřenice říkala.

„Zdá se, že má jen dva druhy nálady. Naštvanou a tichou.“

Vešla dovnitř a zavřela za sebou dveře. Následovala starou paní do kuchyně a pomalu začala vykládat nákup.

„Zu... ehm, Susanne se ještě jednou omlouvá, musela jít na fakultu, protože...“

„Vy nejste Rakušanka,“ přerušila ji zničehonic Frau Lundwallová, sáhla po cigaretách, které už byly vyndané z tašky, a s námahou se posadila na stoličku v malé kuchyni. Zapálila si cigaretu a s jistým uspokojením vyfoukla dým. Možná to nebylo náladou, třeba jí prostě jen chyběl nikotin, uvažovala Pavlína.

„Ehm... nein. Ale myslela jsem si, že německy mluvím docela obstojně,“ zatvářila se lítostivě.

„Ale ano,“ vyfoukla žena znovu dým a vykouznila na tváři cosi, co se dalo považovat za úsměv. Pavlíně neušlo to fluidum, které se kolem staré paní vznášelo spolu s cigaretovým dýmem. I to jí Zuzana řekla. Tahle paní měla charisma. Obrovské charisma. Kdo ví, jaká byla za mlada. Vlasy jí sice zešedivěly a už se nelíčila, ale

stále z ní vyzařovala jakási vznešenost a šarm. Dokonce i způsob, jak kouřila, seděla nebo mluvila, prozrazoval jistou míru nadřazenosti. Třeba je potomek zchudlé šlechty, rozvíjela Pavlína dál svoje teorie. „Prozradila vás výslovnost.“

„Věřím, že mě Susanne doučí, a zatímco tu budu... budu se snažit mluvit jen německy, abych se zlepšila.“

„Vy jste přítelkyně?“

„Sestřenice. Přijela jsem ji navštívit, teď, když už to jde.“

„Odkud jste?“ zajímala se, ale Pavlíně neušlo, že je to jen zdvořilostní konverzace, zatímco dává nákup do ledničky a skříňky na potraviny.

„Aus Prag.“

„Prag...“ pronesla žena pomalu s jakousi směsicí emocí kdesi v pozadí. Jednou z nich bylo určitě lehké pohrdání, rozhodně však smísené s nepřiznanou bolestí. V kuchyni se chvíli vznášel jen těžký dech ženy, její potahování z cigarety a zvuky Pavlínina štrachání a šustění s věcmi z nákupu. Žena nakonec znovu promluvila. „Klidně se mě ptejte, cítím vaše otázky na hony. Jsem dost stará na to, aby se mě dotkly. Ať to máme co nejrychleji za sebou.“

„Já... jsem se vás určitě nechtěla nějak dotknout,“ omluvila se Pavlína a kousla se do rtu. Snažila se ji prohlížet nenápadně, ale asi jí to nevyšlo.

„Přemýšlím, jestli jste šlechtična, protože v sobě máte jakousi noblesu starých časů. Muži se o vás museli prát. A máte opravdu nádhernou sukni.“ Pavlína strčila pečivo do skříňky a spontánně se posadila naproti staré paní. Taková prostě byla, měla zbrklou povahu mladého člověka.

„Sukni?“ Staré ženě zjevně došla slova. „Mám ji už dlouho.“

„Vypadá velice kvalitně. Předpokládám, že je to pravý samet, a také šití prozrazuje práci šikovné švadleny. Nepůsobí konfekčně, je to výrobek na míru. Uhádla jsem, že ano?“ usmála se. Žena však

její úsměv neopětovala. Pomalu kouřila a měřila si děvče zkoumavým pohledem. Chvilí to vypadalo, že se nechápavě rozesměje.

„Jste milá, děkuju,“ prohlásila nakonec a odvrátila zrak.

„Můžu pro vás ještě něco udělat? Nejradši bych vám tedy vlezla do šatníku, protože předpokládám, že jste velká znalkyně módy a nevyhodila jste absolutně úchvatné kousky předválečné éry. Ale to se nehodí,“ vysypala ze sebe Pavlína jedním dechem. Nálada staré paní se evidentně proměnila. Rty prozrazovaly, že se chce pousmát, ale rozum jí ten nápad okamžitě zakázal. Zuza ji varovala, že má dny, kdy je mrzutá, nemluvná a pořádně ostrá, jindy je zas tichá a zamyšlená, s pohledem upřeným *tak sto roků zpátky*. A většinou bývá opilá. Jenže o náladě, kterou měla paní dnes, se Zuzana nezmínila.

„Současnou módu nezajímá oblečení z minulosti. Proč to zajímá vás?“ zeptala se, zapálila si novou cigaretu a sáhla po láhvi fernetu na stole mezi nimi. Nalila si do malé křišťálové sklenky a napila se. Pavlína se opět kousla do rtu, málem se jí zeptala, jestli by jí nemohla uvařit čaj nebo kávu. Mohlo ji to ale napadnout, vždyť v tašce přinesla další tři láhve. Proto byla tak hrozně těžká. Jaký osud má za sebou tato žena? Očividně nemá nikoho, kdo by se o ni v jejím vysokém věku staral, a vzpomínky a stáří zapíjí alkoholem. Zuza říkala, že jiní senioři byli hovornější. Podle všeho tu vždycky jen vyložila nákup a pospíchala pryč. Ani Pavlínu nezajímaly lidské osudy. Zaujala ji skládaná sukně a distingovanost její majitelky.

„Móda se často opakuje, věřím, že mnoho věcí se znovu dostane ke slovu. Jednou chci studovat módní návrhářství. Jsem tak trochu profesionálně deformovaná. Chtěla bych se dostat na univerzitu do Berlína.“

Opět se na chvíli rozhostilo ticho.

„Ehm... tak tedy... asi bych měla jít.“

„Zůstaňte. Nemám moc příležitostí mluvit s krajany o něčem jiném než o válce a všem, co s ní souvisí.“

Pavlna vykulila oči a otevřela ústa jako ryba na suchu.

„Vy jste... Češka?“

„Od narození až do smrti,“ pověděla rázně, ale za těmi slovy bylo ještě něco. Něco, co Pavlna neměla šanci rozluštit. Žena típla cigaretu a pomalu vstala. „Tak pojďte.“

Dívka se postavila, ale netušila, zda ji jde stará paní vyprovodit ke dveřím, nebo jí chce něco ukázat. Následovala ji chodbou, kde se vznášel pach typický pro staré lidi, ale smísený s ženiným parfémem. Stále to byla dáma.

Žena otevřela dveře do obývacího pokoje a Pavlna měla co dělat, aby dětinsky nevyjekla. V tom pokoji bylo tolik věcí. Starožitnosti, broušené vázy. Několika šperků položených jen tak ledabyle pod lampami s krásnými stínítky si všimla až poté, co pohledem zavadila o mnoho černobílých fotografií. Ale jen je přelétla, protože ji upoutalo něco naprosto úžasného. Když přešla místností k vysokým starožitným skříním, v nichž byly na hedvábím potažených ramínkách pověšené nádherné prvorepublikové róby, ani nedýchala. Prsty se dotkla starorůžového tylu a naskočila jí husí kůže. Očima skoro až s bázní hladila bohaté zdobení starorůžových šatů, když za sebou zaslechla další cvaknutí zapalovače. Závan fernetu se jí v nose mísil s dýmem, parfémem a čímisi, co se už nedalo určit, ale co stoupalo z rób před ní. Doslova ucítila závan starých časů, které odešly a už se nikdy nevrátí. Natáhla se po dalších. Smaragdově zelené hedvábí jí protékalo mezi rukama jako hebká řeka. Šaty měly uzounká ramínka a byly důmyslně střižené v pase. Díky hlubokému výstřihu na zádech, ale také díky rozparku vpředu na dlouhé sukni musela jejich majitelka přilákat absolutní pozornost všech, kteří ji uviděli, jen co v těch šatech někam vešla.

„Ty jsem měla ráda,“ zaslechla za sebou. „Byly a pořád ještě jsou neuvěřitelně kouzelné. Leila uměla vytvořit nezapomenutelné věci. Dodnes mám pocit, že látkou protéká kouzlo.“

Za Pavlínou náhle zavržala péra vínového divanu. Zničehonic jí došlo, že tohle zřejmě není obyčejná žena. A i když měla horkou hlavu a mluvila vřdycky dřív, než si to hlava rozmyslela, kousla se do rtu a rozhlédla se ještě předtím, než z úst vypustí něco dalšího. Černobílé fotografie přitahovaly její pohled jako magnet a v tu chvíli nebylo nic důležitějšího než ony. Když si o pár minut později uvědomila, že na spoustě fotografií je jediná tvář, musela zadržet dech. Mladá krásná tvář z prvorepublikové doby, z níž pocházejí i tyto slavnostní róby. Známa tvář.

Ruka jí mimoděk vylétla k ústům.

„Už dlouho se mi nikoho nepodařilo překvapit. Myslela jsem si, že každý tady v okolí ví, kdo jsem. Novináři se mi tu poslední dobou střídají jak na běžícím pásu.“ Pronesla to sice jako stížnost, ale bylo na ní vidět, že ji zájem i po letech těší. Zuza bude zírat, napadlo Pavlínu. Zřejmě se nikdy nezdržela dost dlouho na to, aby zjistila, kdo tato žena ve skutečnosti je.

Pavlína jako v transu přešla ke stolku, na němž stály pod lampou dvě fotografie. Na jedné byla žena, se kterou tu seděla, a na druhé... stejná žena, ale vedle ní stál ještě někdo další. Sáhla po první z nich, aniž by přemýšlela, zda je to slušné.

„Tomu nemůžu věřit,“ vydechla po chvíli Pavlína. „To je z natáčení Barkaroly, rok 1935,“ pronesla roztřeseným hlasem. Zatímco si prohlížela tvář na fotografii, vyschlo jí v ústech a musela sbírat odvalu pozvednout oči a zadívat se na stejnou tvář, jen tedy po uplynutí několika desetiletí od vzniku snímku, který držela v rukou. Na ženu, v jejímž bytě seděla. Na Lídu Baarovou. Ženu s vrásčitou tváří a se stařeckými skvrnami na pleti, která kouřila jednu cigaretu za druhou a která si ke rtům na střídačku přikládala sklenku s fernetem.

„Vy znáte Barkarolu?“ zeptala se šokovaná Frau Lundwallová, jejíž identitu Pavlína před chvílí odhalila.

„Barkarolu? Zním všechny filmy, vaše róby...“ Její udivený pohled se vrátil zpátky na růžové šaty, které ještě před chvílí držela

v rukou. V té chvíli se všechny souvislosti spojily do jednoho celku. „Na konci střední školy jsem psala práci o odívání za první republiky. Ty šaty,“ hlesla, „jsou stejně slavné jako vy, dostala jste je od...“ Pavlína se zarazila a polkla.

„No, jen to řekněte. Vždyť ho už dávno spolkla zem. Mohla pozřít i všechno ostatní,“ dodala s jakousi trpkostí v hlase a vrásky se jí ještě prohloubily. Pavlínu mimoděk napadlo, že by dala všechno za to, aby věděla, co právě teď Lída Baarová ve vzpomínkách vidí. Ministra propagandy? Jejich vztah? Nebo všechno ostatní, co s sebou přinesl a stále přináší? Byla to stará žena. Blížila se jí osmdesátka a ten vztah se za ní táhl jako smolný přízrak z minulosti. Všechny její filmy, všechno, co natočila, celá její sláva se bortila pod tím jménem. Joseph Goebbels. Tahle láska ji připravila o všechno. Navždycky. Stálo to za to? Prohlížela si stárnoucí tvář. Odrážely se v ní emoce. Hněv, zoufalství, lítost, všechno dohromady. Litovala toho? A jestli ano, tak čeho přesně? Vztahu, nebo toho, co jí dal a vzal?

„Není to moc fér,“ odvážila se Pavlína promluvit.

Lída Baarová zamrkala, vyfoukla dým a otočila pohled za hlavou. Jako by se až příliš ztratila ve vzpomínkách a zapomněla, že má návštěvu. Rozmrzele se natáhla po sklence.

„Asi byste už měla jít,“ zabručela.

„Je mi dvacet,“ ozvala se Pavlína, protože měla pocit, že to musí říct. Projevit solidaritu, sounáležitost staré ženě, která pyká celý život za to, že jako mladá byla hloupá a milovala nesprávného muže. „Jako tehdy vám. Kde vlastně berou tu drzost vyčítat vám něco, co se stalo v minulém století? Je přece věcí každého člověka, koho bude milovat. A zpovídat se z toho ještě o mnoho desetiletí později není jednoduše fér,“ rozhorlila se Pavlína hněvem nezkušeného člověka. „My ženy máme holt tu smůlu, že nás bohužel přitahují tyhle nebezpečné typy. Obzvlášť, pokud mají nějakou moc.“

Nebyla si jistá, jestli ji Lída ještě poslouchá. Nedívala se na ni. Za dobu, co sem Pavlína přišla, už kouřila asi desátou cigaretu

a pila asi třetí sklenku fernetu. Zbyl z ní už jen stín kdysi slavné a okouzující herečky. Věděla, co se o ní říká. Že svým vztahem stáhla do bláta celou svoji rodinu. Na druhé fotce pod lampou byly dvě rozesmáté dívky. Lída a její sestra Zorka.

„Moc,“ zopakovala zničehonic Lída jen poslední slovo. „Proč se na něj... vlastně neptáte?“ motal se jí jazyk a Pavlíně se zdálo, že jí každou chvíli vypadne cigareta z ruky. „Každého to zajímá. Každý to chce vědět. Proč zrovna on? Proč já... ach,“ máchl rukou, jako by odháněla nedůležité vzpomínky. Potáhla z cigarety. „Už mě o tom unavuje mluvit.“

„Nechci to vědět, je to vaše věc. Pokud vím, rozešli jste se ještě před válkou, tak i ta absurdní obvinění z vlastizrady jsou zcestná.“

„Vlastně to mohlo být ještě horší,“ rozesmála se najednou opileckým smíchem. Po chvíli umlkla a už opět se tvářila rozmrzele. Kdo ví, jaké vzpomínky se jí honily v hlavě. Pavlína nemohla vědět, že se jí vracejí staré výjevy, minulost, tváře, které jsou součástí jejich i světových dějin a na samém vrcholu čnělo slovo Hollywood. Všechno mohlo být jinak, kdyby ten kontrakt tehdy podepsala. Jenže tehdy existovalo něco, po čem toužila víc. Láska je strašná věc!

„Měla byste jít,“ vysoukala ze sebe stará paní a Pavlína viděla, jak jí alkohol přivírá víčka. Pomalu vstala. Rozhlédla se po místnosti, po vzpomínkách, s nimiž Lída stále žila, a nakonec opustila její byt. Cítila lítost. Kdysi to byla slavná a krásná žena. Muži jí leželi u nohou, natočila skvělé filmy. Jenže nic z toho není podstatné. Pavlína běžela dolů po schodech a mračila se. Chápala ji obyčejnou solidaritou mladého člověka.

Nakonec vyběhla do studeného dne a Lídu Baarovou i s jejími kostlivci nechala za sebou.

„Babi, neuvěříš, co se mi stalo v Salzburgu!“
 Rozjařená Pavlína sebou plácla do křesla kousek od babičky v jejím malém bytě na Hradčanech. Voněla v něm bábovka. Pavlínina babička ráda pekla. Až do důchodu pracovala v hotelu Malá Strana jako vedoucí jídelny. Pavlína seděla v křesle v jejím útulném obývacím pokoji s výhledem na Pražský hrad. Byla neděle, krátce po poledni, doba, kdy Pavlína babičku ráda navštěvovala. Děda si jako obvykle ustlal na kanapi v kuchyni a poslouchal rádio. Byla zima a od rána se neustále kupily mraky. Pavlína to stihla ještě před sněžením. Teď sledovala, jak za oknem začaly poletovat vločky.

Těšila se, jak babičku ohromí. Prohlížela si její laskavou tvář poznamenanou vráskami. Měla v ní vepsaný celý svůj hezký život. Když jí bylo dvacet pět let, vdala se za dědu. Vychovali dvě děti a teď se těší z vnoučat. Pavlína nad tím nikdy nepřemýšlela, vlastně až doteď. Když však viděla Lídu, uvědomila si, že ne každému je dopřáno užívat si poklidného stáří v rodinném kruhu.

„Vím,“ odpověděla babička, což Pavlínu překvapilo. Zadívala se do jejích laskavých hnědých očí na stále ještě pěkné tváři rámované bílými vlasy. „Máma mi to už řekla.“

Pavlína se dívala na babičku a opět by dala všechno za to, aby viděla, co se jí honí hlavou.

„Tys ji znala!“ zvolala prorocky. „Tehdy... dávno... určitě občas přišla do hotelu s nějakým sexy chlapem. Anebo s kamarádkami herečkami. A vy jste ji špehovali z kuchyně.“ Pavlíně svítily oči.

„Kecko,“ okřikla ji babička. „V tom hotelu jsme se nikdy nepotkaly.“

„Takže?“ Vnučka na ní visela očima. Chvíli se na sebe jen dívaly. Babička však vzápětí uhnula pohledem a těžce vzdychla.

„Znaly jste se? Byly jste kamarádky?“ vyzvíдалa Pavlína.

„Nech už toho. Doufala jsem, že se k této části svého života už nebudu muset nikdy vracet. Neví o tom ani tvoje máma,“ poznamenala, vstala z křesla a z jedné ze zásuvek starožitného sekretáře vytáhla fotoalbum. Posadila se na gauč a Pavlína k ní okamžitě přiskočila.

„Páni,“ vykřikla šokovaně, když babička otevřela album na první straně. „Tohle album jsem nikdy neviděla.“

„Protože jsem ho schovala a dělám, jako by neexistovalo,“ prohlásila, což Pavlínu rozesmálo.

„Nechápu proč. Vypadáš super,“ zaměřila pozornost na mladou dívku na černobílé fotografii. „Podle účesu, šatů a mejkapu to odhaduju na třicátá léta.“

„Přesně, konkrétně rok 1938. V tomto albu je jen několik fotografií. Krátká kapitola v mém životě.“ Otočila stránku a Pavlína zavýskla.

„Lucerna! To bylo určitě focené v baru Lucerna!“

„Nekřič, vzbudíš dědu,“ okřikla ji a Pavlína se chytla za pusku.

„Babi,“ zašeptala, když si uvědomila, kdo je na fotografii. Podívala se na babičku, na fotku a zase na babičku. „To je Adina Mandlová. A tenhle tady... není to ten herec, který hrál Kristiána?“

„Ano. Olda Nový.“

„Olda?“ ušklíbla se. „Zнала jsi je... vlastně to vypadá, jako byste byli přátelé.“

„Je to tak dávno, že to už ani není pravda.“

Znovu otočila stránku.

„Tohle je Nataša Gollová a Olda. To už bylo za protektorátu.“

„Babi, počkej. To vypadá jako scéna. Fotila ses s nimi během natáčení filmu. Ale vypadáš...“

„Byl to film *Eva tropí hlouposti*. Natáčeli ho pod jiným jménem, *Přenechte to Zuzaně*, v Barrandovských ateliérech. Všechno, i stromy za oknem, byly umělé. Celé to trvalo asi dva týdny. Bylo mi právě čerstvě osmnáct a dostala jsem malou roli na večírku ve

vile Záhorských. A to byly skutečně velké hvězdy. Měla jsem radost, že jsme si mohli udělat společnou fotografii. Mám na to pěkné vzpomínky," pousmála se.

„Ty mi chceš říct, že jsi byla... herečka?“

„No, byla," pohladila fotku. „Byl to první skutečný film, ve kterém jsem si zahrála. Točil ho slavný Mac Frič. Byl to fešák. A hrála v něm i Adina.“

Pavlině znovu sklouzl pohled k albu.

„Tohle je film ze čtyřicátého prvního roku, který se jmenoval *Hotel Modrá hvězda*. Hrála jsem barovou tanečnici.“

„Nádherné šaty," hlesla Pavlína, protože na víc už se nezmohla. Jen civěla na mladou ženu s dobovým účesem, tmavými rty, v krásných šatech s odhalenými zády. V rysech mladinké tváře jen těžko poznávala vlastní babičku. „Ty jsi fakt hrála ve filmu s Adinou Mandlovou? A tohle...“ ukázala šokovaně na další fotografii, která vypadala, jako by byla udělaná na nějakém večírku, „to je Jaroslav Marvan? A Hugo Haas? Ve škole jsme se dívali na filmy kvůli obléčení. Tys je vážně všechny znala? Proč jsi přestala hrát? A kdy?“

„Po válce, když jsem se seznámila s tvým dědou, jsem už nehrála.“

„On ti to zakázal?“

„Neplácej nesmysly. Dodnes to neví.“

Otočila stránku. Pavlína zmlkla. Na několika dalších fotkách byla babička s jinými lidmi, které Pavlína neznala, ale začala se mezi nimi objevovat ještě jedna mladá žena. Nedávno ji viděla jinde. Na fotce v bytě Lídy Baarové.

„Tohle je Zorka Babková. Ty fotky jsem neviděla od chvíle, kdy se to stalo," posmutněla. „Byla to moje nejlepší kamarádka," vypravila ze sebe. Pavlině se zdálo, že ta slova v sobě držela až příliš dlouho. „Nikdy jsem nechtěla být herečkou. Jen mě zlákal ten velký, nablýskaný svět. Potkaly jsme se v lidovém divadle Uranie. Hrála ve hře „Čtyři děvčátka“. Můj strýc Lojza jim dělal kulisy a já

jsem tam za ním někdy zašla. Potřebovali obsadit malou roli, ani jsem v ní nemluvila. Zorka však mohla být velká herečka. Měla k tomu větší předpoklady i víc talentu než její starší sestra. Trpěla však depresemi, hodně se podceňovala, hladověla, protože si myslela, že je tlustá, a tak jsem ji často navštěvovala v nějakém sanatoriu. Zorka byla levicového smýšlení a konec války ji zlomil. Jak víš, Lídu obvinili z kolaborace. Celá rodina měla problémy. Jejich maminka dostala infarkt přímo během výslechu a Zorka to neunesla. Kvůli Lídě ji opustil snoubenec a herec Václav Vydra ji nepustil do divadla, v němž tehdy hrála. Řekl jí, že sestra Lídy Baarové nemá co pohledávat mezi českými herci. To byla pro Zorku poslední kapka. Skočila z balkónu jejich domu.“

„Té vily na Hanspaulce?!“ vytřeštila oči Pavlína. Neušlo jí, že si babička utírá slzy.

„Ano, zemřela při převozu do nemocnice. Skoro všichni herci měli po válce velké problémy. Zavřeli Vlastu Buriana, Adinu... byly to těžké časy.“ Otočila stránku, na které byla poslední fotografie, byť v albu ještě dost stránek zbývalo. „Jé, skoro jsem zapomněla, že mám i tuhle.“

„To je Lída?“ ukázala Pavlína prstem na černobílý obrázek čtyř mladých žen na Karlově mostě. Za nimi se tyčil Pražský hrad.

„Léto 1938. Ano, to je Lída Baarová, vedle ní Zorka, já a tohle je Leila.“

„Herečka?“

„Ne. Leila Larischová byla výjimečná módní návrhářka. Oblékala filmové hvězdy a šít u ní si nechávala i Nina, manželka Vlasty Buriana. Nevzpomněla jsem si na ni aspoň padesát let.“

„Lída o ní také mluvila. Má od ní nádherné šaty. Působí jinak než vy všechny,“ všimla si Pavlína. Stály blízko u sebe, ale jen Leila skláněla hlavu, a tak jí klobouček zakrýval tvář. Měla delší vlasy než ostatní ženy na fotce. I její šaty... celá působila svérázně. Ale originálně a výjimečně.

„Nerada se fotila. Byla stydlivá. Plachá a zaražená. Nejjistěji se cítila při šití. Byla to zvláštní žena, tajemná. I její manžel. Nikolas.“

„Co se s ní stalo? Probírali jsme několik známých návrhárek z té doby a o ní slyším prvně.“

„Vlastně netuším. Vzpomínám si na ni i na Nikolase. Oba byli nevýrazní, na tu dobu přímo nudní,“ pousmála se babička šibalsky.

„Nudní?“ nechápala Pavlína.

„No, řekněme, že ty filmy, které hltáš kvůli škole, zdaleka neukazují realitu té doby. Bylo to...“ zasnila se. Ano, to bylo to správné slovo. Na tváři se jí rozlil úsměv a bylo vidět, že se ponořila do jakýchsi šťastných vzpomínek. „Živelné, rebelské, turbulentní, zářivé. Život byl tak rychlý... Byli jsme mladí a leccos jsme prováděli... jako ostatní mladí.“

„Babi?“ Pavlína udělala obličej. „Chceš mi snad říct, že jsi zkusila i kokain?“ podívala se na ni šokovaně. Četla o prvorepublikové době, o divokých večírcích, nemanželských dětech, potratech, litrech alkoholu i nevěrách.

Babička jen pokrčila rameny a Pavlína vyjekla.

„A mělas taky něco s některým z prvorepublikových sexy idolů?“

Rozesmála ji.

„Měla! Tak s kým?“

Namísto odpovědi nalistovala stránku.

„Hugo Haas!?“

„Proboha! Buď ticho. A neříkej to dědovi,“ požádala ji a zaklapla album. „Pro dnešek už bylo vzpomínání dost.“

„Nedořekla jsi, co se stalo s Leilou. A Nikolasem.“

Vzdychla a zamyslela se. „Nevím. Ztratili se. Ještě před válkou. Tehdy, když...“ vypadalo to, že si na něco vzpomněla. „Když se objevil ten Němec... Friedrich. Netušili jsme, co v Praze dělá, ale říkalo se ledacos. Klevety nebraly konce. Prý že má něco s filmem. Byl divný a působil nebezpečně. A také byl nespolečenský. Nikam

nechodil, málokdy se ukazoval. Neustále se tvářil, jako by ho do Prahy poslali za trest. A Nikolase..." znovu se jí na tváři mihla vzpomínka, kterou si zrovna teď vybavila. „Odvedlo ho gestapo. A ona potom zmizela. Možná utekla. A Friedrich odešel.“

„Nemohli odejít spolu?“

Pokrčila rameny. „Říkám, že byla plachá. A on byl jako tank.“

„No, jestli byl hezký... ženy přitahují nebezpeční, mocní muži.

I Lída je toho důkazem.“

„Pche, Lída? Byla hloupá a sobecká. Kašlala na to, co se kolem ní děje. Spousta lidí jí říkala, že stáhne rodinu do pekla. Nedbala na to. Šla přes mrtvoly. Drápala se na vrchol, chtěla výš a výš, na lidech ji zajímal jen jejich společenský status. Měla krásnou tvář a na tom stavěla. A to je, moje milá, moc málo.“

„Babi. Klid. Vzbudíš dědu.“

„Promiň, rozčílila jsem se. Nemám ji prostě ráda. Kvůli Zorce. Ano, jsem vůči ní zaujatá,“ skočila rychle vnučce do řeči.

„Bylo jí jen dvacet, babi. Stejně jako mně teď. Nemyslíš, že ji osud dost vytrestal?“

„Vytrestal? A jak? Maminka zemřela při výslechu, otec zachraňoval nepovedenou dceru a Zorka..." semkla babička rty. „Lída po válce hrála dál. V zahraničí. Čert vem rodinu. Šla si za svým. Lída mohla tomu všemu zabránit, ale ministr propagandy byl holt ministr propagandy. Vysoké postavení i jeho moc jí zatemnily zdravý úsudek.“

„Třeba toho všeho lituje. Teď..."

Babička zmlkla. Pavlína měla pocit, že si myslí totéž.

„Já ji vlastně nechci soudit. Nemám na to právo,“ promluvila nakonec. „Ta doba byla komplikovaná. A láska je úplně stejná... Nevypočitatelná. Možná že i Leila udělala nějaké špatné rozhodnutí. Kdo ví, co se s ní stalo. Měli jsme ji rádi,“ pousmála se. „Byla to taková kouzelnice. A nejen s jehlou. Uměla každému vybrat přesně to, co mu slušelo. Adina s Natašou u ní byly pečené vařeně.“

Co ta musela vědět tajností o životech smetánky. Zřejmě však skrývala i svoje tajemství. A Nikolas také. Možná i Friedrich,“ svraštila čelo. „Všichni zmizeli ve stejné chvíli.“

Pavčina i babička stočily pohled na mladou ženu. Plaše odvracela tvář, jejíž část se ztrácela ve stínu. Slunce na fotografii doslova pálilo a obě mlčely. Prohlížely si starou fotografii, a zatímco Pavčina se mohla jen dohadovat, co se stalo před focením a po něm, její babička ty úvahy vyplňovala vzpomínkami. Vzpomínkami, o nichž sama netušila, že je ještě má. Zapomněla na ně. Pohřbila ty časy hluboko, protože souvisely s něčím, co už bylo dávno pryč. Se zářivou a mihotavou dobou, která se změnila na bahno a která byla dávno ta tam. Pavččina babička se roztřásla, když její mysl ovládla živá vzpomínka. Na zpěváka v Lucerně, na divoké tance, boa, šampaňské, na sirény, které ohlašovaly bombardování, a nakonec i na dlažební kostky, které létaly vzduchem za kdysi velkými herečkami, kdy lidové soudce vůbec nezajímalo, zda se dotyčné vracejí z noční směny v továrně na boty nebo z Terezína, kde pomáhaly tyfem nakaženým vězňům.

Znala osudy všech. Natašin, Vlastův, Hanin, osud Adiny, Jiřiny, dokonce i Lídin. Ale kam zmizela Leila?

Věděla, že vnučce neřekla celou pravdu. Nemohla. Na některé věci chce člověk zapomenout. Ne vždy se to však dá. Pavčina ji nechala o samotě. Za oknem kvílela meluzína, ale babička ji neslyšela. Naskočila jí husí kůže. Celá desetiletí vzpomínky spaly. A teď se rozvinuly v plné kráse. Staré časy s příchutí cigaretového dýmu a bublinek šampaňského.

I. KAPITOLA

BERLÍN 1936

Něco nebylo v pořádku.

To byla věta, která se mi honila hlavou, když jsme vstoupili do chládku budovy Berlin Hauptbahnhof. Vlastně mě to napadlo, jen co jsme vystoupili z vlaku. Na perónu bylo rušno, ozývalo se hlášení nádražního rozhlasu, děti křičely, a ať jsem se podívala kamkoliv, můj pohled zavadil buď o vlajku, plakat se svastikou, anebo s olympijskými symboly. Okna i zábradlí lemovala bohatá květinová výzdoba. Všechno bylo pompézní a nádherné.

Když jsem Nikolasovi stiskla rameno, vyměnili jsme si pohledy. Všiml si toho i on? Byly pryč. Prostě zmizely. Všechny nápisy. *Juden raus!* I *Židům vstup zakázán!* Jako by nikdy neexistovaly.

Můj šok trval celou dobu, kdy nás osobní řidič Nikolasových rodičů vezl bulvárem Unter den Linden. Ještě před třemi lety byla průčelí budov plná urážlivých hesel, karikatur, výklady židovských obchodníků byly označené... A dnes? Nic. Nevěřila jsem, že by se politická situace zničehonic změnila. Oči mě však nešáli. Od chvíle, kdy jsme vystoupili z vlaku na berlínském nádraží, jsme po celou cestu k olympijskému stadionu neviděli ani jednu připomínku nenávisti vůči Židům.

„Hansi, co se to tu děje?“ nevydržel to už můj manžel, když jsme zaparkovali nedaleko stadionu a minuli obrovský dav lidí, kteří stáli před vchodem a čekali, až se dostanou dovnitř.

„Hry, hrabě Larischi,“ pokrčil rameny.

„Já ale nemyslím hry,“ přerušil ho netrpělivě.

„Ale to spolu souvisí,“ otočil se k nám se širokým úsměvem na tváři. „Druhý den her zlato v hodu oštěpem vyhrála Židovka.“

Vyjekla jsem a vytřeštila oči.

„A Jesse Owens si vyběhal už čtyři medaile!“

„Plácáš nesmysly,“ zarazil ho Nikolas. „Owens je černoch.“

„A nebyl tu jediný,“ pokrčil opět rameny. „Vy nečtete noviny? Ale vůdce se s ním odmítl vyfotit,“ zasmál se a ukázal křivé zuby. Vystoupil z auta, aby si zapálil cigaretu. S Nikolasem jsme si vyměnili pohledy, ale mlčeli jsme.

Z auta vystoupil jako první, ale než mi stihl otevřít dveře, byla jsem venku i já. Před ostrým sluncem jsem si musela zaclonit oči. Proto jsem až po chvíli uviděla dav, který proudil k hlavnímu vstupu na stadion.

„Nikolasi! Leilo! Konečně jste tady!“

Vřavu kolem nás náhle přehlušilo volání. Nemusela jsem se otáčet za hlasem, abych poznala, že to je Greta, Nikolasova matka. Mířila k nám ve světlém kostýmku podle nejnovější módy a hlavu jí zdobil klobouk. Byla to stylová dáma.

„Mami,“ přistoupil k ní jako první Nikolas a nechal se srdečně obejmout. Greta nás vídala málo. Nebyla vášnivou cestovatelkou a my jsme se zase neradi zdržovali příliš dlouho v Německu.

„Ráda vás vidím, Greto,“ řekla jsem a také jsem ji objala. Nickova matka byla šlechtična každým coulem své osobnosti. Nebyla však příkladem člověka modré krve, který se rád povyšuje nad ostatní.

„Pojďte, otec se už nemohl dočkat a šel napřed. Ne, Nikolasi, nepůjdeme hlavním vchodem,“ zastavila ho, když se pohnul

směrem k davu. Zacukalo mu v koutku úst, protože, jak správně předpokládal, vedla nás jeho matka k jednomu z bočních vchodů. Přece nemůžeme jít dovnitř s obyčejnými lidmi. Ale vůbec mě to nepřekvapilo. Greta si potrpěla na svůj původ a privilegia s ním spojená.

Bočním vchodem nešlo moc lidí a bylo vidět, že to nejsou jen tak ledající návštěvníci olympiády. Většina mužů měla na sobě uniformu a ženy se doslova předháněly v tom, která bude mít krásnější letní šaty. Vždy jsem si všímala oblečení lidí a nových uniforem, které navrhla a ušila firma Hugo Boss. Rozhodně to byly jedny z nejkrásnějších uniforem vůbec. Němečtí muži je krom toho nenosili jen s klasickou hrdostí, ale také s jakousi nadřazenou pýchou. Dodaly na přitažlivosti i těm nejneotesanějším holobrádkům.

Urostlý plavovlasý důstojník nám podržel dveře a s Gretou jsme vešly dovnitř. Nicky se zdržel, protože se zastavil u jednoho z mnoha popelníků, když potkal starého známého. Mával na nás, abychom na něj nečekaly.

Zatímco jsme procházely chodbami a stoupaly po schodištích, Greta mi celou dobu servírovala jednu novinku za druhou. Smála jsem se, protože některé její popisy byly skutečně vtipné. Greta byla mistrýní slova. Držela mě za rameno a každou chvíli nonšalantně odbočila od tématu, když si zakryla ústa rukou v rukavičce, naklonila se ke mně a šeptem mi prozradila jména dam, které jsme míjely.

Ta jména mi nic neříkala, ale dotyčné očividně patřily ke smeťance, když okupovaly se sklenkami šumivého sektu chodby vedoucí na část tribuny pro vyvolené. Než jsme se k nim dostaly, dopily a vydaly se k východům na tribunu. Bylo jasné, že zanedlouho to celé začne.

Stadion byl obrovský a burácel hlasy i smíchem. Ohromný prostor mě na chvíli paralyzoval, musely tam být desítky tisíc diváků.

Neviděla jsem na ně, ale přísahala bych, že byl zaplněný do posledního místa.

Přivítala jsem se s tchánem. Wolfgang si nikdy nezakládal na svém původu. Raději rybařil a pěstoval turistiku. A napínal svoji ženu, když ho přemlouvala, aby šli na nějaký ples, oslavu či do divadla. Moc toho sice nenamluvil, ale i tak jsem si ho oblíbila už před svatbou, stejně jako Gretu, která teď seděla vedle mě a ukazovala mi čestnou tribunu, která se nacházela blízko nás. Mnozí to pokládali za poctu, protože jsme seděli tak blízko, že bychom dokázali spočítat knoflíky na saku vůdcovy uniformy.

„Je tu skoro každý den,“ referovala dál Greta, které nedělalo problém měnit téma z minuty na minutu. „Fotografuje se s vítězi, ale nejen s těmi, kteří získají zlato. Nedávno zapózoval fotografům s Luise Krügerovou a Tilly Fleischerovou. Tilly vyhrála zlato a na Luise zbylo stříbro v hodů oštěpem. Vůdce se dokonce usmíval, což není na každé fotce pravidlem.“

„S Owensem se však údajně fotit odmítl,“ podotkla jsem, ale Greta nad tím jen mávla rukou.

„Tyhle politické věci...“

Když se vedle nás objevil Nicky, dav zaburácel a začala série slavnostních projevů různých osobností. Raději bych byla někde jinde, ale věděla jsem, že Nicky je rád, že jsme stihli alespoň poslední den. Horko bylo přímo k nesnesení. Ovívala jsem se programem her a myšlenkami utekla za brány stadionu. Když se hrací plocha zaplnila jakýmsi lidmi, Nicky mi s nadšením ukazoval, kdo to je a v čem bude soutěžit. Předstírala jsem, že mě to aspoň trochu zajímá, ale opak byl pravdou.

Mnohem víc jsem se těšila na zítřejší návštěvu kina a premiéru filmu *Die Puppenfee – Královna loutek* s Magdou Schneiderovou, známou mladou herečkou v hlavní roli. Svět filmu a divadla mě vždycky fascinoval o mnoho víc než sport nebo politika. I proto jsem měla větší přehled o tomto světě než o tom, který se

odehrával kolem mě. Slunce pražilo čím dál víc, potřebovala jsem se osvěžit, a tak jsem vstala.

Omluvila jsem se ostatním sedícím v naší řadě a došla až ke schodům. Jen co jsem vešla do chládku pod kamenný přístřešek a pak následně hlouběji do útrob stadionu, kde se dalo lépe dýchat, pocítila jsem úlevu. Nikdy jsem neměla ráda místa, kde se zdržovalo příliš mnoho lidí. Kino či divadlo byly výjimky, ale i tam mi vadilo být středem pozornosti. Naštěstí jsem úmyslně vyčnívala jen málokdy. Své bouřlivé období jsem už měla dávno za sebou.

„Heil Hitler! Jak vám můžu pomoci?“

Do cesty se mi zničehonic postavilo děvče v uniformě Bund Deutscher Mädel. Vyšla jsem se směrem k bufetu, kde při hrách evidentně pomáhaly dívky z mládežnického spolku. Jedna stála za pultem a druhá mi šla naproti. Braly svoje poslání a službu vlasti skutečně vážně. Pohled na dívku před sebou, na to, jak upraveně vypadá, mi připomněl staré vzpomínky, ale zaplašila jsem je.

„Hledám toaletu.“

„Tudy,“ ukázala dívka úslužně na chodbu a vysvětlila, že je to tím směrem a dolů po schodech. Čím hlouběji jsem scházela dovnitř kamenné budovy, tím lépe se mi dýchalo. Horko zůstalo kdesi nahoře.

Dámské toalety byly prázdné, stejně jsem potřebovala jen čistou vodu a zrcadlo. Neměla jsem sebemenší chuť vrátit se nahoru, ale nebyla to otázka mé volby. I Nicky mě někdy doprovázel na místa, kde se necítil úplně ve své kůži. Patřilo to k běžným kompromisům manželství. Nakonec jsem si v zrcadle překontrolovala oční linky, růž a vlasy. Když se pak ve dveřích objevila jakási neznámá žena, obešla jsem ji a zamířila na schody. Když jsem z posledního schodu vstupovala na chodbu, právě jsem si ukládala kapesník do kabelky, takže jsem se nedívala před sebe. Snila jsem o klidné zahradě u malého zámečku, kam se vydáme po skončení tohoto sportovního šílénství, když vtom se odehrálo několik věcí naráz. Ze snění mě vytrhl

prudký náraz. Vyjekla jsem, protože mě srážka s neznámým mužem zaskočila, a navíc mi na šaty vyhrstla tekutina z jeho sklenice.

„Promiňte, omlouvám se. Byl jsem zamyšlený,“ ozval se první muž v uniformě s kulatými brýlemi na očích. „Jste v pořádku?“

„Ale jistě...“ zadívala jsem se na mokrou skvrnu na šatech. „Jen jsem se lekla, také jsem byla duchem nepřítomná. A je to jen voda, uschne to raz dva.“

„Opravdu mě to mrzí, měl jsem dávat pozor, kam jdu.“

Poslouchala jsem ho a prohlížela si jeho strhanou tvář.

„Je to v pořádku, opravdu, nic se nestalo,“ přidala jsem k chlácholivým slovům i úsměv a poodstoupila od něj o krok dál. Zamířil opačným směrem, a i když mi něco radilo být zticha, nikdy jsem ten hlásek nedokázala poslechnout.

„Počkejte,“ ozvala jsem se a on se otočil. „Netrapte se. Není to nic vážného,“ řekla jsem potichu, protože nedaleko byl bufet a v něm stály horlivé členky BDM.

Výraz na mužově tváři se proměnil. Jako by pochopil, že nemluvím o tom, že jsme do sebe vrazili. Otevřel ústa, ale zjevně nevěděl, co říct.

„Vaše Puppi...“ pousmála jsem se nad hezkou přezdívkou pro malé děvčátko, jeho nemocnou dcerku. „Uzdraví se, nemusíte o ni mít strach,“ dodala jsem přesvědčivě.

„Jak to víte?“ zarazil se.

„To je to, co vás trápí. Ale nemusí. Bude to v pořádku. Auf Wiedersehen.“ Přidala jsem do kroku a v duchu si nadávala. Nikdy mi to nedá. Prostě mám pocit, že ty věci musím říct. Další člověk, který si bude myslet, že nemám všech pět pohromadě.

„Co vám řekl?“

„Vy jste s ním mluvila?“

Cestu mi opět zatarasily uniformy, tentokrát dívčí. Jejich vytřeštěné oči mi napovídaly, že muž, kterému jsem se svěřila se svou vizí, není jen tak někdo.

„Kdo je to?“ odpověděla jsem jim otázkou. Vypadaly, jako by jim měly každou chvíli vypadnout oči z důlků.

„Aha, vy jste cizinka,“ vzpamatovala se jedna. „Zmátla nás vaše němčina. Promiňte.“

Neopravila jsem ji. Svým způsobem jsem byla Němka, což mělo evidentně zahrnovat i to, že budu znát identitu neznámého. Tak jsem se raději tvářila jako cizinka, což byla vlastně pravda.

„To byl Heinrich Himmler, šéf německé policie,“ pronesla druhá dívka skoro až s posvátnou úctou.

„Ach tak. Děkuji za objasnění.“ Pohnula jsem se a chtěla jsem je obejmít.

„Nedáte si nějaké občerstvení? Máme limonádu, bublinky...“

„Ne, děkuji, ale jste vážně milé,“ obdařila jsem je úsměvem a odhodlaně zamířila ke schodům, které vedly nahoru.

Jen co jsem na své kůži pocítila sílu horkého dne, uvnitř jsem tiše zasténala. Jak dlouho to ještě může trvat? Bála jsem se, že odpověď slyšet nechci, protože by se mi určitě nelíbila.

Posadila jsem se tedy zpátky vedle Grety, jejíž mnohoznačný úsměv by vydal za tisíc slov. Chtěla vnouče. Toužila po něm a nemohla se dočkat, až jí oznámíme, že ho konečně bude mít. I tentokrát však doufala marně. Zavrtěla jsem se na sedadle. Když stadion zaburácel, moje myšlenky opět odletěly kamsi pryč. Zřejmě jsem byla v tomto obrovském davu jediná, kdo byl duchem nepřítomný a koho hry vůbec nezajímaly.

Po atletických soutěžích následovaly gymnastické. Při fotbalovém finále jsem už měla pocit, že opřená o Nikovo rameno každou chvíli usnu.

„Jsi absolutně příšerná,“ oznámil mi se smíchem.

„Vím,“ pokrčila jsem rameny. „Řekni, že už to brzo skončí.“

„To můžu, ale lhal bych. Ještě bude závěrečný ceremoniál a na konec prý i ohňostroj.“

„No pání,“ podotkla jsem ironicky.

„Pochybuju ale, že tu mamka zůstane. Určitě půjdete dřív. Musíte se přece připravit na ples.“

„Cože?“ okamžitě jsem ožila. „Jaký ples?“

„Moje milá, jezdíte sem jednou za rok, mám jen málo příležitostí pochlubit se šikovným synem a krásnou snachou. Večer půjdeme na Pfaueninsel,“ vzala si slovo Greta.

„Paví ostrov?“ vzpomněla jsem si, ale nechápala jsem, proč by se měl nějaký ples konat zrovna tam. Stál na něm sice hrad obklopený romantickými zahradami a dalšími historickými budovami, který na konci osmnáctého století postavil pruský král Friedrich Wilhelm II., ale ještě jsem neslyšela, že by tam někdo pořádal plesy. I kdyby to nakrásně byl někdo, kdo si v této době mohl dovolit skutečně hodně.

„Jen co vyhlásí výsledky a rozdají medaile, vyrazíme a já ti všechno povím,“ ujistila mě tchyně. „V posledních dnech se mimo her odehrávaly i jiné souboje. Manželky vlivných mužů Říše se předbíhaly v tom, kdo uspořádá nejvelkolepější oslavu. Přirozeně se nám dostalo pozvání na všechny.“

Odmlčela se a mně nezbylo než čekat. Detaily, které jsem se dozvěděla, jen co jsme opustily stadion a řidič nás vezl Berlínem, opravdu stály za to. Anna Elisabeth von Ribbentrop, manželka významného muže pracujícího pro ministerstvo zahraničních věcí, uspořádala velkolepou oslavu v zahradě jejich vily v ulici Lentzeallee ve čtvrti Dahlem se slavnostním obědem pro téměř 600 hostů. Bazén porostlý lekníny, nádherný trávník a krásné rododendrony. Mohla to být společenská událost roku, kdyby ji za pár dní netrumfla Emmy Göringová, manželka neméně důležitého muže Říše, vrchního velitele Luftwaffe. Zahradní slavnost se konala v parku u jejich paláce za náměstím Leipziger Platz. Park osvětlovaly obrovské světlomety umístěné na střechách okolních domů a stromy byly ověšené lucernami. Z části parku se stalo jakési sídlo Oktoberfestu a podávaly se uzeniny i pečená kuřata a pilo

se mnichovské pivo. Emmy nechala přivést i střelnice a kolotoče. Když mi to Greta barvitě líčila, úplně živě jsem si to představovala.

„Na slavnostech byla kromě němčiny slyšet i angličtina a francouzština, protože mezi pozvanými se nacházelo hodně důležitých zahraničních hostů.“

„Jestli to tedy chápu správně, dnes se koná další ples, který by mohl trumfnout ty dva předchozí.“

Greta se zasmála. „Ne že by mohl. Hodně bych se divila, kdyby netrumfl. Magda Goebbelsová si nenechá ujít příležitost být královnou. Pozvaných je prý víc než dva tisíce hostů a mnoho cizinců. Bude to velkolepé. Ale drží to v tajnosti a na Paví ostrov se teď nikdo nedostane.“

„Ale my jsme mezi pozvanými.“

„Přirozeně,“ zamrkala. „Naše rodina byla vždy na společenském žebříčku na nejvyšších příčkách. Modrá krev je modrá krev. Proboha, to je ale horko!“ Greta stáhla okénko a přivřela oči, zatímco jí vítr ovíval tvář.

Modrá krev. Gretu jsem měla ráda a doufala jsem, že pro své vlastní dobro nikdy nezjistí, jaký byl pravý důvod toho, že jsme s Nikem chtěli opustit Německo a rozhodli se usadit v Praze. Ale co oči nevidí, to srdce nebolí.

2. KAPITOLA

O pustily jsme ruch centra města a nechaly za sebou i horko, protože auto vjelo do stínu stromů ve čtvrti Wilmersdorf. Od chvíle, kdy mě sem vzal Nikolas poprvé, aby mě představil svým rodičům, jsem to tu měla skutečně ráda. Oblíbila jsem si pokoj, zeleň i tiché chvíle na břehu Wilmersdorfského jezera. Kdy si to místo bylo mnohem živější. V minulém století se na jezeře nacházelo nesmírně oblíbené koupaliště. To už bylo ale dávno minulostí.

Minulostí však nebylo toto kouzelné místo, na které se mi právě naskytl nádherný výhled. *Kleines Lilienschloss*. Malý liliový zámček, majetek rodiny, do které jsem se provdala. Moje tchyně Greta Beatrix Leopolda Wilmersdorf se vdala do rodiny Larischů. Sama pocházela z váženého starého rodu, kořeny rodu Wilmersdorfů sahaly až do 13. století. Zámček byl mladší. Na břehu jezera ho nechal postavit jakýsi tchánův prapředeek jako dar pro svou milovanou. Na průčelí čtyřkřídlové jednopatrové barokní stavby s mansardovou střechou okolo čtvercového nádvoří se skvěl uprostřed tympanonu erb. Labuť a lilie. Symboly starých rodů, které dnes už jsou jen krásnou ozdobou a jednou už možná nebudou znamenat vůbec nic. Vstup lemovaly sloupky podpírající malý balkónek.

Zámček byl pískové barvy, zdobený byl zelenými prvky, které zajímavě doplňovaly štuky kolem oken. Vždy se mi líbilo,

že nepůsobil mohutně. Zdálky dokonale zapadal do prostředí, v němž ho kdysi dávno postavili. Po levé straně měl klidné jezero a ze všech stran ho obklopovaly okrasné keřky, udržovaná zahrada a o kousek dál stromy. Dokonalá idyla.

Greta přestala mluvit, až když jsme vystoupily z auta u malé fontány přímo před zámečkem.

„Mám pro tebe překvapení,“ pronesla zničehonic, chytila mě za rameno a její všeríkající úsměv mě znovu na chvíli zamrzl. Vešly jsme do chládku vstupní haly, jíž se dalo projít skrze sloupoví na malé nádvoří. My jsme však zamířily přímo do otevřených dveří na leštěné dřevěné schodiště dovnitř zámku. Zavedlo nás rovnou do poschodí, kde nás přivítala Bärbel, jedna z komorných.

„Vítejte doma!“ S úsměvem si ode mě vzala klobouk, i ten tchynin. „Připravili jsme malé občerstvení, máte ho na pokojích.“

„Děkuji, Bärbel. Už jsou připravené šaty na večer?“

„Samozřejmě. Zavazadla Frau Larischové dorazila už dávno. Ilse je vybalila a připravila i šaty na večer. Je to skutečně působivá róba, máte zlaté ruce, takové šaty určitě nikdo jiný mít nebude,“ rozplývala se komorná a spínala ruce. Chválu jsem nikdy neuměla dobře přijímat, styděla jsem se.

„Tak o tom jsem přesvědčená i já. Na každé tvoje nové šaty jsem nesmírně zvědavá, máš skutečně talent od Boha.“ Tchyně mě opět chytila za rameno. Vykročily jsme, ale ještě předtím se Greta otočila k Bärbel. „Řekni Ilse, ať mi připraví koupel. To slunce mě ničí.“

„Prozradte mi, o jaké překvapení jde?“ naléhala jsem na ni, ale tchyně se tvářila záhadně jako sfinga.

„Vydrž, určitě se ti bude líbit,“ pohladila mě po ruce, zatímco jsme procházely chodbou, kde na stěně viselo několik obrazů. Znázorňovaly zámek za starých časů z různých úhlů. Namaloval je tchánův otec, kterého nesmírně přitahovalo umění. Zastavily jsme na konci chodby v křídle, kde jsme měli pokoje já s Nikem.

Začínala jsem mít neblahé tušení. Blížily jsme se totiž ke dveřím, za nimiž se nacházel bývalý Nikův dětský pokoj spojený s místností, která se používala jako herna.

Jen co Greta otevřela dveře, moje neblahé tušení se naplnilo. Místnost vypadala jinak. Byla nádherná. Na pravé straně u okna, které zakrývala záclona sahající až po zem, stála bílá vyplétaná secesní postel. Bílé skřínky, dětský stolek a židličky ve stejné barvě. Bleděmodrý koberec, na němž stál starý Nikův houpací koník. Pohledem jsem klouzala z jedné věci na druhou a všimla si i několika hraček na policích. Z herny však zmizely ostatní Nickovy hračky a na podlaze neležel žádný koberec. Místnost vypadala úplně jinak, připravená na případné další dítě.

Nádech, výdech.

„Je to překrásné, opravdu. Každopádně myslím, že to ještě nebudeme potřebovat.“

„Ale to já přece vím,“ odpověděla s úsměvem. Vytřeštila jsem oči. Od chvíle, kdy Nicky básnil o naší návštěvě Berlína u tchána s tchyní, jsem měla stažený žaludek právě proto, že se moje tchyň nemohla dočkat vnoučete. Minimálně jsem toho dojmu nabyla během nesčetných narážek při našich rozhovorech. „Moje milá, nějak se ti vytratila barva z tváří. Počkej, doufám, že sis nemyslela... Moc mluvím,“ zavrtěla hlavou. „Ten nábytek jsem objevila, když jsme s Wolfem nedávno navštívili Paříž. Byl tak rozkošný! Věděla jsem, že se bude líbit i tobě. Co na tom, že tu bude chvíli stát jen tak? Až přijde správný čas, začne se používat.“

„Počkat, myslela jsem si... přišlo mi, že byste už měla ráda vnouče.“

„To samozřejmě ano, ale spíš tu šlo o to, že dětský pokoj už dávno potřeboval uklidit a opravit. Hodně hraček jsem darovala do sirotčince. Znáš to, když se šlechta nudí...“ udělala grimasu a já jsem se konečně uvolněně rozesmála.

„Bála jsem se, že vás zklamu.“

„Ale moje milá. Jsem hrozně ráda, že tě Nicky potkal. Vidím, že je s tebou velice šťastný, a to mi prozatím stačí. Všechno ostatní ještě přijde. Nechám tě už, určitě se také potřebuješ osvěžit. Uklidni se, opravdu ještě nevybírám jména pro vaše děti. To je ta komunikace na dálku. Jezdíte málo, měli byste jezdit častěji.“

„Rádi bychom,“ řekla jsem, i když to byla pravda jen částečně. Německo se neubíralo směrem, s nímž bychom my dva s Nikem souhlasili, a ačkoliv jsem se o politiku zajímala jen málo, s Nickym jsme se o politické situaci u nás doma občas bavili.

Greta mě srdečně objala a zamířila do svých pokojů. Naposledy jsem se zadívala na dětský pokoj a poprvé mě uvnitř sevřel dosud nepoznaný pocit. Přišlo mi to líto. Okamžitě jsem ho však zahнала. Jsem ještě mladá a může se stát leccos. Zavřela jsem dveře kouzelného dětského pokoje a vstoupila do své ložnice. Lehký vánek v ní pohlávil sněhobílou záclonou a já jsem poznala, že tu jsem ráda. Tu a tam pod mými lodičkami zavržala dřevěná podlaha, než jsem si je zula u pohovky pod oknem. Zařízení pokoje také připomínalo barokní dobu, ale bylo zajímavě propojené s tou současnou, kterou reprezentovala například vysoká lampa stojící u křesla. Ze stolku jsem si vzala sklenici s vodou a rozhlédla se po pokoji.

Tchyně měla slabost pro architektonické a designérské úpravy zámečku, ať už šlo o interiér, nebo exteriér. Bavilo ji to a skutečně měla cit pro to, aby věci nebyly jen podle jejích představ, ale aby se trefila i do vkusu majitele. V tomhle jsme si byly podobné, a kdybychom nepatřily ke šlechtě, určitě by se mně šití a jí interiérové dekoratérství stalo zdrojem obživy. Mohla být i zahradní architektkou.

Lehla jsem si na zlatožlutou pohovku a hlavu jsem si položila na zelený polštář. Výhled na polootevřené okno, pohlávající záclonu a zpěv ptáků venku by mě určitě dokázal uspat. Přivřela jsem oči, a i když jsem usnout nechtěla, stalo se.

Když jsem si stoupla před zrcadlo a upravovala si již oblečené šaty, místnost ozařovalo měkké světlo vysoké lampy. Šaty se mi líbily, a ačkoliv jsem v jiných oblastech sebevědomím zrovna neoplývala, ve světě módy a šití jsem se cítila jako doma a uvědomovala jsem si, že mi to opravdu jde.

„Páni, už zase budu muset sledovat, jak tě přítomní muži nelslušně svlékají očima a ženy tě probodávají pohledem.“

V odrazu zrcadla jsem za sebou zahlédla Nika. Po krátkém zaklepání vstoupil do mé ložnice. Jeho kroky směrem ke mně tlumil nízký koberec. Výraz v jeho tváři mě rozesmál.

„Ty můj chudáčku!“

„To je ten nový materiál, který jsem ti dovezl na jaře z Itálie?“ zeptal se mě a prsty pohladil jemnou látku. Bylo to krémové hedvábí, které teklo mezi prsty jako vodopád. Právě ta splývavost mě na něm tolik zaujala.

„Je. Jen co jsem ho uviděla, okamžitě jsem si v mysli představila tyhle šaty. I účes,“ převedla jsem pozornost na vlasy. Třebaže do módy přicházely kratší střihy, moje vlasy byly delší. A tak se z nich dal udělat zajímavý účes propojující antiku a současnost. V zapletených copech, které jsem si připnula vzadu na šíji, jsem měla zlatou sponku ve tvaru lístků.

Nicky si mě ještě chvíli prohlížel a žasnul nad tím, jak jsem látku zpracovala. Moje tvorba nebyla svázaná tehdejšími trendy, tím jsem se nejvíc lišila od klasických módních návrhářů té doby. Moje vize se ubíraly jiným směrem. Nejednou se na mých šatech objevily lidové motivy, prvky z jiných kultur nebo historických stylů. Tyto šaty jsem ušila podle antických soch. Spodní sukně byla plisovaná a její krémový odstín ladil se zlatou lemovkou na spodním okraji té vrchní, která nebyla střižená rovně, ale tvořila zajímavý zavinovací efekt. Lemovka na sobě měla vzor ornamentů

připomínajících hlavice starořímských sloupů. Levou ruku jsem měla holou a pravý rukáv přecházel do šálu. Nařasení kolem dekoltu a na ramenou dotvářelo celkový efekt šatů. Vlastně právě to byl důvod, proč mnohé ženy toužily, abych navrhla a ušila šaty i pro ně. Neměla jsem módní salon a šít jsem se učila sama během studií ve Francii, protože mě to nesmírně chytilo.

Ve městě jsem nikomu nekonkurovala. Módní domy Oldřicha Rosenbauma a Hany Podolské vzkvétaly, i když jsem tu a tam ušila šaty nějaké hvězdě.

„V Itálii jsem viděl šaty, které tuto látku zabily, ale ty jsi jí dala nový život,“ pronesl Nik, zatímco si prohlížel střih šatů. S Nickym nás pojila i láska k módě. On však látky nakupoval a prodával. Od dokončení studií věděl, že ho to nepotáhne politickým nebo vojenským směrem, jak to bylo dobrým zvykem u šlechtických synů. Rozhodl se cestovat a založit obchodní společnost na prodej látek. Byl šikovný a podařilo se mu získat mnoho úžasných, dokonce i exotických kontaktů. Jeho obchod prosperoval.

„Doufám, že podobně to uvidí i německá smetánka.“ Narážela jsem na to, že toto je první příležitost v Německu, kdy mohu předvést svoji tvorbu.

„Zapomínáš, že tam bude i spousta zahraničních hostů,“ připomněl. „I tak je zvláštní, jak sis ze svého starého já dokázala ponechat jen to nejlepší,“ popíchl mě a já jsem se na něj ušklíbala. Moje staré já patřilo na smetiště dějin. Mělo víc sebevědomí, hlavně nezdravého, a bylo mu upřímně fuk, co si o něm myslí nějaké německé ženské. Jenže člověk dospívá a vyvíjí se.

„Můžeme jít?“ Objal mě kolem ramen a já jsem přikývla. Potřebovala jsem odklonit myšlenky. Minulost je málokdy tak krásná, šťastná a zalitá jen sluncem, aby si člověk rád vyvolal veškeré vzpomínky.

3. KAPITOLA

Pokud si dobře pamatuju, na Pavím ostrově jsem nikdy nebyla, viděla jsem jen obrázky, ale rozhodně vím, že takto nevypadal. Jen co jsme po pontonovém mostě vešli přímo do pohádky, bylo okamžitě jasné, že Goebbelsovi vyhráli pomyslný souboj o nejlepší a nejoriginálnější slavnost k olympijským hrám. Stromy zářily tisíci drobných světél, a když se člověk podíval lépe, zjistil, že vypadají jako motýli.

„Myslím, že nám měli dát průvodce a mapu,“ poznamenal Nicky, za což ho matka šfouchla do ramene. Co kdyby ho náhodou někdo uslyšel.

„Vítejte, Greto.“

Hlas nějaké ženy v přepychové večerní róbě z organtýnu se rozléhal na všechny strany. Akcent na oslovení dával tušit pýchu nad tím, že ji smí nazývat křestním jménem.

„Moje drahá Magdo, jsme sotva na začátku a já už teď vidím, že to bude bezkonkurenční,“ polechtala jí ego moje tchyně svými slovy. Oslovená předstírala dojetí.

„Děkuji, nesmírně si toho cením.“

Všimla jsem si toho už dávno. Jistí lidé toho předstírali spoustu. Mnozí bohatí i známí lidé disponovali takzvanou tváří pro veřejnost. Každou emoci prožívali teatrálněji, než bylo nutné.

„Magdo, dovol, abych ti představila svou rodinu: můj manžel,

hrabě Wolfgang Wilmersdorf, náš syn hrabě Nikolas a jeho rozkošná manželka...”

„Promiň, Greto. Tedy, vaše šaty jsou neskutečné!“ přerušila ji zničehonic Magda. „Vy jste... jste Leila Larischová.“

„Velice mě těší, Frau Goebbelsová. Za vaši pochvalu upřímně děkuji,“ podala jsem jí ruku, když tu k nám přistoupil kulhající muž v bílém obleku. Bylo vidět, že své postižení ignoruje a naopak se tváří jako olympský polobůh. Došlo mi, kdo to je.

„Herr Goebbels, srdečně děkujeme za pozvání na tuto velkolepou slavnost,“ ujala se opět slova moje tchyně, která byla extrovert tělem i duší. Lesk jejích tenkých náramků, náušnic a náhrdelníku dotvářel celou její zářivou osobnost.

„Velmi mě těší, dámy.“ Překvapilo mě, že nám políbil ruku jako gentleman ze starých časů. Zároveň mi neušlo, že se v těch krátkých vteřinách nedíval na moji tchyni stejným pohledem jako na mě. Můj šestý smysl si ho přečetl jako otevřenou knihu. Sebevědomý, oslnivý, s temným, hypnotizujícím pohledem. Vůbec nebyl hezký, působil na mě jako kačer. To, co mu chybělo, však zcela nahrazovalo jeho temné charisma. Oplývalo jím jen málo mužů, které jsem v životě potkala. „Užijte si dnešní večer,“ prohlásil, věnoval nám poslední pohled, úsměv nonšalantního hostitele, a soustředil se na další hosty, kteří přišli po nás.

Frau Goebbelsová ještě chvíli obdivovala moje šaty, a dokonce vyslovila přání, abych něco ušila i jí. Přislíbila jsem to, protože jsme se plánovali zdržet, když jsme sem jezdili tak málo. A potom jsme se sklenkami šumivého sektu, které nám podal číšník, vstoupili do centra dění slavnosti.

Velkolepé, grandiózní či monumentální a zároveň pohádkové byla ta správná slova, která nás při pohledu na výzdobu i kulisy napadla. Z každé strany k nám doléhala spleť hlasů i různých jazyků. V záplavě němčiny se tu a tam ozývala angličtina i francouzština.

Míjeli jsme stoly s nápoji i jednohubkami a teplé bufety. V dálce jsme zahlédli cosi, co vypadalo jako umělá jeskyně a v ní občerstvení. Greta nám objasnila, že jsou prý po celém ostrově. Jistě, vždyť nakrmit tisíce lidí není jen tak.

„Zatancujeme si,“ zastavil mě najednou Nicky. Greta s tchánem se oddělili, protože spatřili nějaké svoje známé.

„To je swing?“ zarazila jsem se, když už jsem neslyšela valčík, ale známé tóny svižného tance z jiné strany. Greta nám ještě stihla říct, že po celém ostrově jsou také taneční pódia a různé orchestry. Inu, rodina pana Goebbelse, ministra lidové osvěty a propagandy, se vyznamenala.

„Nesnáší ho,“ šeptl mi, když jsme vešli mezi tancující páry.

„Kdo? Co?“

„Goebbels. Swing. Je tak neněmecký a pobuřující.“

„No, máš pravdu. Je strašné, že ho tu hrají,“ přistoupila jsem naoko pobouřeně na jeho hru.

„Kolik ústupků museli udělat, aby se tu hry konaly,“ prohodil zničehonic.

„A že to těm čistým německým duším vůbec nevadí, kolik neněmeckého ducha je tu najednou cítit. Moje šaty,“ zarazila jsem se najednou, když se v mém zorném poli objevilo něco povědomého. Nicky mi nakoukl za záda.

„To je Lída?“ poznal ji dřív než já. Mě upoutala její smaragdově zelená splývavá róba s provokativně odhalenými zády, bez rukávů, namísto kterých jí látka vzadu na zádech přecházela do šálů, které vítr rozevlával jako křídla.

„Ano, je to ona,“ usmála jsem se. Očividně s někým, kdo je blízký jejímu srdci,“ odhadla jsem podle toho, jak se k sobě nakláněli a jak ji sem tam nepozorovaně políbil na rty. Když ji otočil, pokusila jsem se navázat oční kontakt. Netrvalo dlouho a všimla si mě. Tvář se jí rozsvítila a cosi řekla svému partnerovi. Když pootočil hlavu, poznala jsem ho. Ve světě filmu jsem se vyzнала

lépe než v tom politickém nebo sportovním. Lída Baarová, moje přítelkyně z Prahy, udělala v Německu velkou kariéru i přesto, že tu byla zatím jen krátce. Loňský úspěch filmu *Barkarola* sahal až za německé hranice. Právě v něm si oba zahráli hlavní role. Lída a Gustl Fröhlich, velká německá hvězda a očividně i Lídina láska. Teprve minulý rok se Fröhlich rozvedl se svou ženou, maďarskou herečkou Gittou Alpárovou.

„Leilo, tak ráda tě tu vidím.“ Hned co skončila píseň a sestoupili jsme z parketu, jsme se s Lídou srdečně objaly. Její krása byla odzbrojující, což byla její velká devíza. „Gustle, dovol, abych ti představila svou dobrou přítelkyni a fantastickou módní návrhářku Leilu Larischovou.“

„Velice mě těší. Zvěsti o vaší výjimečné práci překročily hranice Prahy,“ podal mi ruku a seznámil se i s mým manželem. Lída s Nikem se přivítali jako staří známí. Pokud šlo o filmový svět, byla Praha malá.

„Jestli mohu být zvědavý, proč Praha? Proč jste nezůstala v Berlíně a neudělala velkou kariéru tady?“ oslovil mě Gustl, když Lída s Nikem odešli pro sklenice sektu k nejbližší jeskyni.

„Můj manžel Nikolas je obchodník s látkami. Jeho rodina podniká v Berlíně a před několika lety Nikolas navrhl rozšířit pole působnosti. Jsem tedy velice blízko svému zdroji, ale šití a navrhování je jen moje záliba. Nikdy jsem netoužila vlastnit módní salon a zaměstnávat lidi. Jsem svým způsobem introvert,“ pousmála jsem se.

„Aha, takže akce jako tato jsou pro vás tak trochu utrpením.“

„Máte pravdu, nejsem moc společenský člověk. Na rozdíl od mého muže,“ upřela jsem pozornost na Nika, který bavil skupinku dam s Lídou v čele.

„Znáte se s Liduškou dlouho?“ zeptal se. Pohledem vyhledal opět Lídu a jako by očima pročesával i okolí. Vycítila jsem z něj neklid. Něco ho trápilo. Jejich vztah. Nikdy jsem nechtěla „číst“

lidi. Čas od času mi však cosi neznámého nenápadně podsouvalo informace, které jsem nemohla odnikud vědět. Tak jako teď. Láska Lídy a Gustla nebyla zdaleka tak sladká, jak ji tady... hráli. Jak příznačné pro herce. Něco se stalo. Něco, co ji narušilo, jako když dopadne šálek na zem a kousíček se z něj odlomí.

„Když jsme přišli do Prahy, seznámili jsme se s panem Milošem Havlem, majitelem známého studia Barrandov, a Nikolas s ním začal obchodovat. Tam jsem se postupně seznámila s některými herci i režiséry. I s Lídou. Často jsme se potkávali v baru Lucerna nebo v restauraci na Barrandově. A také ve Spolku českých herců, kam chodili a kam jsem občas zašla s Nikem. Jsou to necelé tři roky. Jak jsem již říkala, nejsem moc společenská, a proto jsem se s mnoha hvězdami seznámila tak, že přišly za mnou osobně a chtěly ode mě šaty. Někdy přišli muži, protože chtěli mými šaty udělat svým ženám radost. Anebo dráždivým negližé, které bylo mojí tajnou specialitou a veřejným tajemstvím.“

„Gustle,“ přitočila se k nám v tu chvíli Lída. „Dámy by tě rády vyzpovídaly. A já si na chvíli ukradnu Leilu.“ Opřela se mu o rameno a zadívala se na něj svým typickým pohledem, který byl víc teatrální než upřímný. Herecké triky používala i v soukromí.

„Těšilo mě, Leilo, určitě se ještě někdy uvidíme.“

„To je, panečku, horko,“ vzdychla Lída a chytla mě za paži. Vydaly jsme se k jedné z jeskyní, kde jsme prázdné sklenice vyměnily za plné.

„Mám radost, že ses tu tak dobře uchytila. Víím, že jsi toužila po velkém filmovém světě.“

„Je to jako sen, Leilo,“ rozplývala se. „Mělas pravdu. Vzpomínáš?“

„Asi máš na mysli moji... věštbu,“ zasmála jsem se a ona také. Pokaždé, když jsme se viděly, mě o nějakou žádala, byť dobře věděla, že nejsem žádné médium. Ne vždy jsem jí vyhověla. To, co ke mně přicházelo, nepřišlo vždy na zavolání.

„Ano. Říkala jsi, že hvězda mojí slávy vyletí hodně vysoko,“ sepjala ruce jako ve filmové roli a zadívala se kamsi nahoru. Na pozadí jejích slov jsem cosi vycítila, ale Lída málokde a málokomu říkala, co si skutečně myslí a co cítí. Okouzlovala svým šarmem, krásou a charizmatem, jichž si byla plně vědoma. I proto nezmínila zbytek toho, co jsem jí tehdy řekla. Že si má dávat pozor, protože může špatně dopadnout. Lída však byla mladá žena, ke které se osud zatím choval nadmíru štědře. Nikdy nezažila nic, co by ji donutilo pohlédnout tvrdému životu přímo do očí. Tak jako já nebo Adina... Zaplašila jsem chmurné myšlenky.

„Mám radost i za tebe, Lído,“ poznamenala jsem namísto toho, co jsem mohla říct. Proč jí kazit radost. To, že už nic víc neřekla, ještě nemuselo znamenat, že si má slova nevzala k srdci. Když něco neříkáme nahlas, můžeme se tvářit, že to neexistuje. Zase se mi hlavou honila minulost.

„Tahle písnička je nádherná,“ přerušila zničehonic moje myšlenky a podívala se na mě. Zavrtěla jsem hlavou, ona jen pokrčila rameny, protože mě znala. Některé dámy už jí šly naproti a společně se vmísily mezi tancující. Přistoupila jsem blíž ke keříkům, které mě částečně kryly před obrovským prostorem. Pohledem jsem pátrala po Nikovi a našla jsem ho v družném rozhovoru s Fröhlichem a dvěma dalšími muži. Obdivovala jsem jeho povahu. Nebál se rozhovorů s cizími lidmi jako já, neměl problém někam zapadnout. Se svou veselou povahou byl ozdobou každého večírku. Já jsem se bez něj, tchyně nebo Lídy cítila trapně. Neuměla jsem navazovat kontakty, rozhovory, neuměla jsem být tou, která by se procházela mezi elegantními pány a dámami a hledala příležitost k rozhovoru. Popravdě jsem toužila odejít. Moje nespolečenskost dosáhla nového extrému. Neboť byly doby... Dopila jsem na jeden lok sklenici a rozhodla se, že bublinek už bylo dost. Uvolněná mysl je náchylnější ke vzpomínání. Pokoušela jsem se zachytit Nikův pohled, ale trvalo mi to podstatně déle než u Lídy.

Když si mě nakonec všiml, okamžitě ukončil hovor, omluvil se a přišel ke mně. Vděčně jsem se do něj zavěsila a má úzkost vyprchala stejně rychle jako bublinky ze sklenky. Nicky mi byl oporou nejen na společných událostech, kde jsem se cítila absolutně ztracená.

Rozhodli jsme se, že se projdeme. Obdivovali jsme zákoutí ostrova a dlouze spolu hovořili. Nakonec jsme se po určité době, kterou jsme považovali za slušnou, rozloučili, vyhledali tchyni a tchána, který měl taktéž radost, že odcházíme, a vydali jsme se k pontonovému mostu.

Jen co jsem se schoulila na sedadlo auta a šofér nastartoval, ulevilo se mi. Doufala jsem, že nejbližší společenská událost nás čeká až někdy v daleké budoucnosti.

4. KAPITOLA

PRAHA, SRPEN 1936

„Bertička umřela.“
To bylo všechno, co ze sebe vypravila, když se mi zhroutila do náruče a rozplakala se. Podle jejích červených očí jsem součila, že nepláče poprvé. Vzala jsem ji dovnitř, protože byla promočená jako myš. Prahou se právě prohnala osvěžující letní bouřka. Ne všichni však dnes dokázali ocenit její přínos pro město. Adina Mandlová, velká herečka, seděla u mě na gauči a plakala, jak jsem ji už dlouho neviděla, a celá bouřka jí byla naprosto ukradená. Na lila jsem jí koňak a služku Mílu jsem poslala pro kapesník. Nechala jsem Adinu vyplakat se. Alkohol jí rozvázal jazyk, protože se brzy rozpovídala. Bertička byla její dlouholetá nejlepší kamarádka. Zažily spolu leccos, dokonce i trapné chvíle, kdy si Adina myslela, že si ji Berta vybrala jako svůj nový objekt. Jejich přátelské vztahy to však nenarušilo. A teď byla Berta pryč. Zemřela na otravu krve v nemocnici poté, co jí udělali kyretáž. Překvapilo mě to, protože jsem věděla, že Berta byla lesbička. Nestihla jsem se však zeptat. Koňak promluvil ještě dřív, než jsem stihla cokoli vyslovit.

S Adinou jsme nikdy nebyly nejlepší kamarádky, pojila nás dávná tragédie, která způsobila, že jsme o sobě věděly věci, o kterých jiní ani netušili. A ze slova kyretáž se nám oběma svíraly útroby.

„Hugo je našťvaný, že to tak prožívám. Zatraceně, a jak bych to měla prožívat? Měla jsem ji ráda, Leilo. Nikdo mě nikdy v celém mém bláznivém životě nepodržel tak jako ona.“ Odmlčela se, aby potáhla z cigarety. Byla úplně na dně. Její vztah s Hugem Haasem propírali mnozí. Adina byla silná a rozumná žena, jenže se ráda nechávala vydržovat. Muži byli v jejím životě jen k tomu, aby se o ni starali a rozmazlovali ji. Tuto úlohu jim přisoudila už v dětství díky otci, který se málem zbláznil štěstím, když se mu po klucích konečně narodila dcera. V Adině vypěstoval neuvěřitelnou sebe-důvěru a pocit nadřazenosti, který se s ní táhl jako zlatá sametová vlečka za princeznou. Nebyla však pyšná v pravém slova smyslu a nechovala se povýšeně. Vybavila jsem si starou vzpomínku na to, jak jsme pily láhev ukradeného bordeaux ve stáji s pomocníky od koní. Adina si ráda život užívala a nesmrděli jí ani lidé z nižších vrstev. Vůbec se netajila tím, že z takových sama pochází, ale ani tím, že míří výš.

„Já ale vím, kdo za tím je. Ten blbec, který píše pro *Vlajku* a *Stříbrňák*. Idiot, který si o sobě myslí, že má na zemi božskou úlohu,“ odmlčela se, aby se napila. „Patří k henleinovcům. Vykračují si po Praze, jako by jim celá patřila.“

Věděla jsem, o čem mluví. Sudetoněmecká strana vznikla teprve před třemi lety. Oficiálně měla zastupovat zájmy Němců žijících v Československu. Neoficiálně podporovala a rozsévala nenávist po vzoru své velké německé sestry Národně socialistické německé dělnické strany. Vydávali vlastní stranický časopis *Die Zeit* a noviny, které Adina zmínila, patřily též k nacistickým plátkům.

„Myslíš si, že ji...“

„Nemyslím si to. Víím to!“ skočila mi do řeči. „Jaroslav Dittrich. Už nějakou dobu ji sledoval a věděl, že je lesbička. Nadával jí vždycky, když ji potkal. Určitě to byl on,“ řekla, položila sklenku a unaveně se opřela o opěradlo gauče.

„Je mi to líto, Adino, vím, jak jsi ji měla ráda. Ale máš důkazy?“

„Myslím si, že to je jen začátek,“ pokračovala tichým, slabým hlasem opilce, který bude střídat fáze rezignace, hněvu, posměchu a různé další, dokud se neopije natolik, až usne. Ignorovala mou poznámku, protože zřejmě žádné důkazy neměla. Pravděpodobně si dal pozor, aby žádné důkazy nezůstaly.

„Jestli máš na mysli politickou situaci, nepředpokládám, že to bude tak horké. Vždyť henleinovci mají vliv jen v pohraničí.“ Jen co jsem to vyslovila, zamrazilo mě v zádech. Napila jsem se koňaku, abych ze sebe setřásla nepříjemný pocit, který se mě zmocnil. Nikdy jsem nevíkala „informace“, které přicházely kdoví odkud. Žila jsem s tím dost dlouho na to, abych si zvykla, ale nedalo se říct, že tomu tak skutečně je. Někdy jsem si přála, abych touto zvláštností, která mi komplikovala život, nedisponovala.

„Měla bych jít domů, ráno točím,“ změnila téma, protože o politice jsme se bavily nerady. Věděly jsme o ní málo, a když má člověk málo informací, a navíc jen ty špatné, má tendenci vytvářet hloupé scénáře. „A plácám nesmysly, protože jsem naštvaná.“

„Nechceš tu zůstat? Ráno tě náš řidič odveze na Barrandov. Bojím se tě nechávat teď samotnou,“ položila jsem ruku na tu její. Vrhla na mě všeríkající pohled. „Děkuji,“ usmála se hořce, „jsem ráda, že tě mám. Hugo bude zas šilet,“ zkrivila tvář do posměšku a pomalu vstala.

„Vážně nechápu, jak můžeš být jednou z jeho Titinek,“ počastovala jsem ji na oplátku úšklebkem, když jsem si vzpomněla na přezdívkou Haasových milenek. Se smíchem spadla zpátky na gauč. Titina jí říkali i mnozí lidé od filmu. Bylo to jako nálepka.

„Nechápeš? Jak to, že to nechápeš?“ teatrálně rozhazovala rukama a smála se, až jí tekly slzy.

„Tedy ano, chápu, vzal tě k filmu a díky němu jsi hvězda. Ale brzdí tě. Hraješ jen v jeho filmech, žárlí jako blázen a ty stejně spíš i s jinými a užíváš si života.“

„Vždyť sis právě odpověděla,“ vyprskla v nové salvě smíchu, což strhlo i mě. „Život je pes a ty si ho musíš vycvičit podle sebe. Já už nikdy nechci... zažít bídu. A taky nezažiju...“ plácla dlaní do opěradla gauče. „Mimochodem, když už máme tu upřímnou chvíli, proč jsi s Nikem? Proč ses za něj vdala? Když ho nemiluješ a on nemiluje tebe.“

Z tváře se mi vytratil úsměv.

„Tak vidíš. To byla řečnická otázka. Vždyť já vím... ale měla bys zapomenout. Stejně jako jsem zapomněla i já. Je mi líto, že tě ta událost tak poznamenala.“

„Chtěla bych to umět brát jako ty. Víš jak moc?“

„Já mám takovou bláznivou povahu. Asi jsem se s ní už narodila. Vždycky se ze všeho oklepu a jdu dál,“ znovu rozhodila ruce. „Neboj, ty také budeš znova taková. Budu na tebe pozitivně působit,“ naznačila kouzlení a obě jsme se rozesmály.

„Určitě nechceš zůstat?“

„Ne,“ řekla, rozhodně vstala a zapotácěla se. „Ale tím řidičem nepohrdnu.“

„Mílo!“ zavolala jsem za záda ke dveřím.

„Prosím, milostpaní?“

„Řekni Jirkovi, ať odveze Adinu domů.“

„Jistě. A měla jsem vám říct, že přišla návštěva.“

„Kdo je to?“

„Pan Miloš Havel,“ dodala a odešla.

„Páni, nechceš zůs...“ Se smíchem jsem uhnula, když se po mně ohnala. Věděla jsem, že nepřišel za mnou, určitě řeší něco s Nikem.

„Samozřejmě. Opilá, nenalíčená a zmoklá jako slepice. Raději mě vyveď jiným vchodem, ať mě takhle nevidí,“ udělala obličej.

„Jak si přeješ, Notre Greta Garbo.“

„Neříkej mi Notre Greta Garbo, ty jedna Mata Hari,“ vybuchla smíchy. „Proboha, na tu přezdívku jsem zapomněla!“